

Lasten kaltoinkohtelu

Opetusmateriaali lasten kaltoinkohtelun
tunnistamisesta

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu

Terveysala

Opinnäytetyö 2012

Jääskö Johanna & Pääkkö Heidi

Sisällys

- Johdanto
- Kaltoinkohtelun eri muodot
- Vammatyypit
- Lastensuojeluilmoitus
- Ennakollinen lastensuojeluilmoitus

Äiti vei vähäpukeisen vauvan ulos

- *vaikka ulkona oli 15 astetta pakkasta. Ulkopuoliset puuttuivat tilanteeseen ja toimittivat 9 kuukautta vanhan lapsen sairaalaan. Lapsi oli vaunuissa ylävartalo paljaana. Äiti oli lähes kahden promillen humalassa. Nainen kertoi lähteneensä lapsen kanssa miehensä ja tämän kavereiden perään.*
- *Naiselle luettiin Helsingin käräjäoikeudessa syyte heitteillepanosta ja häntä uhkaa sakkotuomio. Hän katui tekoaan ja pyysi ettei häntä tuomittaisi.*
- 21.1.2010 Iltalehti

WHO:n mukaan

Lasten kaltoinkohtelu ei ole vain fyysistä pahoinpitelyä. Kaltoinkohtelu sisältää kaiken psyykkisen pahoinpitelyn muodot, seksuaalisen hyväksikäytön, laiminlyönnin sekä riiston josta seuraa todellista tai mahdollista vaaraa lapsen terveydelle, elämälle kehitykselle tai ihmisarvolle suhteessa jossa on kyse luottamuksesta, vastuusta tai vallasta.

- Lapsen kaltoinkohtelun tunnistamisen kulmakivinä ovat:
  - Kaltoinkohtelun eri muotojen tunnistaminen
  - Vammatyyppien tunnistaminen

Nuori isä pahoinpiteli vauvojaan

- *Ensimmäisellä kerralla uhriksi joutui kahdeksankuukautinen poikavauva. Isä väänsi lapsen käsiä selän taakse niin, että vauva sai murtuman vasemman olkanivelen seudulle. Toisella kerralla uhri oli vain kuusiviikkoinen tyttövuva. Isä tunnusti lyöneensä tyttöä leukaan tämän imiessä tuttipulloa ja puristaneensa tätä selästä. Lisäksi hän tunnusti pudottaneensa lapsen vahingossa lattialle. Tytöllä havaittiin röntgenkuvissa kallonmurtuma, mutta oikeudessa ei pystytty osoittamaan, että se olisi aiheutettu tahallisesti. Vauvalla oli myös mustelmia selässä ja leuassa sekä haava kielessä. 9.12.2010 Iltalehti*

Kaltoinkohtelun eri muodot

- Fyysinen laiminlyönti
- Emotionaalinen laiminlyönti
- Henkinen väkivalta
- Koulutuksellinen laiminlyönti

Kaltoinkohtelun eri muodot

- Lääketieteellisen hoidon laiminlyönti
- Kemiallinen pahoinpitely
- Seksuaalinen hyväksikäyttö

22-vuotias äiti kuristi 6-viikkoisen keskoslapsensa aivovammaiseksi

- *Hän kuristi lasta, hakkasi hänen päätä, puristi ja ravisti vauvaa vaipanvaihdon jälkeen. Vauvan saamat vammat ovat peruuttamattomat. Hänen aivonsa tuhoutuivat kovassa käsittelyssä. Hän ei opi edes ryömimään. Hänen nielemisrefleksinsä toimii. Ihon kautta lapsella on alkeellista tuntoa.*
- *Kuusiviikkoiselle pikkupojalle aiheutui mm. kallonsisäinen verenvuoto, murtuma vasempaan reisiluuhun ja vaikeasteinen näkövamma.*
- *Kihlakunnansyyttäjä vaatii äidille tuomiota tapon yrityksestä. Äiti myöntää teon. 15.12.2011 Iltasanomat*

Äiti on saanut tuomion lastensa oppivelvollisuuden laiminlyönnistä

- Naisen lapset olivat olleet poissa koulusta pitkiä aikoja syytä ilmoittamatta. Vanhimmalle lapselle oli määrä antaa kotiopetusta, mutta sekään ei toteutunut sovitus. Nuorempien lasten huono koulumenestys syksyllä oli vaarantanut heidän siirtymisensä seuraavalle luokalle.*
- Äiti kertoi nelilapsisen perheensä vaikeuksien häirinneen koulunkäyntiä ja antaneensa heille itse opetusta. 14.9.2009 MTV3*

Mies sai syytteen vuoden ja kuukauden ikäisen tyttärensä törkeästä pahoinpitelystä

- *Lapsen äitiä syytetään avunannosta rikokseen. Syytteen mukaan mies satoi useaan kertaan lapsen suun ja osin sieraimet ilmastointiteipillä, kääri lapsen liikkumattomaksi paketiksi teipin ja muovin avulla ja sijoitti hänet laatikkoon, jonka päälle laitettiin kansi. Lapselle juotettiin useamman kerran nokkamukista olutta ja Koskenkorvan ja virvoitusjuoman sekoitusta. Vaimo osallistui lapsen paketoimiseen ja oluen sekä viinan juottamiseen. Mies videoi lapsen kohtelun.*

25.1.2007 Iltalehti

Vammatyypit

- Murtumat
- Mustelmat ja nirhaumat

Vammatyypit

- Tarkkarajaiset palovammat
- Ravistellun vauvan oireyhtymä

- Äiti oli lyönyt laimin 1- ja 2-vuotiaiden poikiensa tarpeita jo ennen tuomioon johtaneita tekojaan. Asiakirjat kertovat nuoresta äidistä, joka oli päästänyt retuperälle niin taloutensa, opiskelunsa kuin lastensa hoidon. Viimeinen sysäys julmille murhille saattoi olla lastensuojeluviranomaisten varoitus, että lapset voidaan ottaa huostaan. Äiti poltti lapsensa kaksi päivää ennen sovittua keskustelutilaisuutta. Päiväkodista soitettiin, kun lapset tulivat sinne likaisina, eikä heitä voinut laskea muiden joukkoon ilman pesua. Huolenaiheena oli myös nuoremman pojan ihon punoitus, jonka syyksi epäiltiin ravintoa. Päiväkodissa ihmeteltiin myös vanhemman pojan hysteeristä tulen pelkoa ja sitä, että hän yleensä vaikenä kotiasioistaan.
- Äiti sai elinkautisen vankeustuomion. 16.9.2005 Ilta-Sanomat

Isää syytetään törkeästä heitteillepanosta ja törkeästä vammantuottamuksesta

- *Äitiä vauvan tapon yrityksestä.*
- *Vauvaa oli käytetty rokotuksessa neuvolassa, minkä jälkeen hän oli ollut tavallista itkuisempi. Äiti oli seuraavana päivänä ottanut lapsesta kiinni molemmin käsin ja ravistellut häntä. Myös isä oli ollut paikalla. Kahden päivän kuluttua äiti oli yksin ollessaan kuristanut edelleen itkuista lasta niin kauan, että tämä oli hiljentynyt ja veltostunut. Ravistelu aiheutti lapselle verenvuotoa aivoissa ja silmänpohjissa. Kuristamisesta hän sai laajoja aivovaurioita. Tekojen seurauksena lapsi sokeutui ja sai aivovamman. 4.5.2011 Ilta-Sanomat*

Lastensuojeluilmoitus

- Lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuus kumoaa salassapitovelvollisuuden.
- ”*Terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä*”. (Kaltoin kohdeltu lapsi - käsikirja kaltoinkohdellun lapsen kanssa työskenteleville Porvoossa 13.9.2011,23).

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus

- Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä tilanteissa, joissa on syytä epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen.
- Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tulee tehdä tilanteissa, joissa ilmoittajalla on varmaa ja perusteltua tietoa esimerkiksi tulevan äidin tai isän päihdeongelmasta, vakavasta mielenterveyden häiriöstä tai vankeusrangaistuksesta.

Pienokaisen paiskaaminen lattiaan toi isälle vankeutta

- *Käräjaoikeuden mukaan mies yritti tappaa marraskuussa puolitoistavuotiaan lapsensa suututtuaan vaimolleen. Riita alkoi, kun vaimo vaati avioeroa. Mies oli ottanut lapsen syliinsä ja heittänyt tämän päänsä korkeudelta paljaalle lattialle. Lapsi putosi maahan takaraivo ja selkä edellä ja meni tajuttomaksi.*
- *Lapsi joutui sairaalassa tehohoitoon ja pääsi kotiin vasta kymmenen päivän päästä. 2.3.2011 Iltalehti*

LÄHTEET

- Söderholm, Annlis 2004. Johdanto. Teoksessa Söderholm, Annlis & Halila, Ritva & Kivitie-Kallio, Satu & Mertsola, Jussi & Niemi, Sirkku (toim.). Lapsen kaltoinkohtelu.1.painos Duodecim, Helsinki, 11-13.
- Lastensuojeluilmoitus ja Ennakollinen lastensuojeluilmoitus.
http://www.sosiaaliportti.fi/fifi/lastensuojelun_kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva_lastensuojelu/ennakollinen_lastensuojeluilmoitus
- Taskinen, Sirpa 2003. Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja pahoinpitelyn selvittäminen Stakes 2003 Oppaita 55
- Strid, Outi 2004. Ennaltaehkäisy ja yhteistyö. Teoksessa Söderholm, Annlis & Halila, Ritva & Kivitie-Kallio, Satu & Mertsola, Jussi & Niemi, Sirkku (toim.). Lapsen kaltoinkohtelu.1.painos Duodecim, Helsinki.
- Karolinska universitetssjukhuset <http://www.karolinska.se/mio>
- Kaltoin kohdeltu lapsi - käsikirja kaltoinkohdellun lapsen kanssa työskenteleville Porvoossa 13.9.2011, 23 .
- Kallio, Pentti & Kivitie-Kallio, Satu & Tupola, Sarimari & Viheriälä, Liisa 2005. Mitä teen, kun epäilen lapsen joutuneen fyysisen pahoinpitelyn kohteeksi? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2005, 2215-2220
- Holmberg, Tiina 2000, Lapset ja perheväkivalta. 2.painos. Lasten keskus, Helsinki
- Esimerkki tapaukset Iltalehti, Ilta-Sanomat, MTV3